

Moji učitelé geometrie

Zbyněk Nádeník
Autorova předmluva

In: Zbyněk Nádeník (author); Jindřich Bečvář (author); Moji učitelé geometrie. (Czech). Praha: Matfyzpress, 2011. pp. 11–12.

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/402169>

Terms of use:

© Zbyněk Nádeník

© Matfyzpress

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Autorova předmluva

Podnětem k této knize bylo stoleté výročí geometrických učebnic, které Jednota českých matematiků a fyziků začala vydávat brzy po roce 1910. Z těchto učebnic jsem jako student prostějovské reálky v první polovině čtyřicátých let čerpal první poučení o geometrii. Jejich srovnání s nynějšími učebnicemi geometrie vycházejícími s patronací Jednoty patří část II.

Části III–VII jsem věnoval svým učitelům na přírodovědeckých fakultách v Brně a v Praze: profesorovi Ladislavu Seifertovi na Masarykově univerzitě a profesorům Bohumilu Bydžovskému, Eduardu Čechovi a Františku Vyčichlovi na Karlově univerzitě.

Nejrozsáhlejší je část III o práci L. Seiferta. O jeho vědeckých výsledcích publikovaných v časopisech jsem přednášel v semináři doc. Jindřicha Bečváře. Proto jsem se omezil jen na Seifertův seminář ke II. státní zkoušce ve studijním roce 1946/47 a tři Seifertovy knížky. Část IV o B. Bydžovském je krátká, poněvadž má dřívější přednáška o něm vyšla i tiskem. Část V patří F. Vyčichlovi byla původně zamýšlena do sborníku věnovanému Janu Sobotkovi a byla hotova už asi před deseti roky. Doplnil jsem ji egiem, které pronesl profesor Vladimír Kořínek k prvnímu výročí Vyčichlova úmrtí. Část VI patří E. Čechovi má základ v mé přednášce k 100. výročí jeho narození. Připojil jsem k ní své osobní vzpomínky, z nichž je zřejmé, jak řízení pro RNDr. a CSc. bylo kdysi prosté formalit, a jak se v nich téměř utápí nynější řízení pro Ph.D. Závěrečná část VII má nematematický charakter. Píši v ní o občanských postojích B. Bydžovského, E. Čecha a F. Vyčichla.

* * *

Všemi částmi prolíná má snaha, abych práci svých učitelů nejen popisoval, ale abych ji – po dlouhém období nějakých šedesáti let, v nichž jsem sbíral vlastní zkušenosti – posoudil; neváhal jsem připojit i kritické poznámky. Snažil jsem se, abych vědeckou práci svých učitelů zařadil do zahraniční geometrické produkce a srovnal ji s ní; proto se o cizí literatuře na mnoha místech zmiňuji.

Patrně nejzřetelněji jsem to učinil při Seifertově knížce o kubických a bikvadratických úlohách, když jsem psal o úloze 4. stupně, jíž je konstrukce normál ke kuželosečce z bodu v její rovině, a o úloze 6. stupně, jíž je konstrukce normál z bodu ke kvadrice – hlavně k trojosému elipsoidu. Využil jsem příležitosti, abych vytkl i otázky, které jsou dosud otevřené.

Snad je z textu dostatečně zřejmé, že na vědeckou a učitelskou práci svých čtyř profesorů – B. Bydžovského, E. Čecha, L. Seiferta a F. Vyčichla – vzpomínám s obdivem a respektem.

* * *

V textu je mnoho citací; snažil jsem se, aby bibliografické údaje byly co nejúplnější. Knihy cituji takto: Autor, název díla, místo a rok vydání, případně rozsah a překlady. U časopiseckých prací uvádím autora, jejich název, pojmenování periodika, jeho ročník, v závorce rok vydání, první a poslední stránku.

Části II–VII tvoří samostatné celky, jen výjimečně se mezi nimi odvolávám.

Když píši na začátku části III o Seifertově semináři, důsledně odděluji svůj zápis ze školního roku 1946/47 od svých nynějších dodatků. Zápis je tištěn kurzívou, dodatky jsou vyznačeny marginální čarou.

Obrázky k části II jsou shrnuty na jejím konci, jinak jsou průběžně v textu. Číslovány jsou v každé části samostatně. Odkazů na vzorce není mnoho, jejich číslování je v každé části – nebo i v jejím oddílu – samostatné.

* * *

Mé poděkování patří v první řadě doc. Jindřichu Bečvářovi, který rukopis převzal do edice *Dějiny matematiky*, trvale o něj projevoval zájem a připravil jej k tisku. Podobně patří můj dík doc. Martině Bečvářové za její péči o obrázky.

Rovněž děkuji zaměstnancům jak Národní knihovny České republiky a jejího depozitáře v Hostivaři, tak Národní technické knihovny v dejvickém areálu ČVUT za přístup k rozsáhlé literatuře. Výslovně bych chtěl ocenit velkou ochotu, s níž jsem se setkával v NK ve studovně vědeckých pracovníků a v NTK v její badatelně.

Konečně děkuji všem, kteří se tak či onak podíleli na vydání této knihy, od převedení rukopisu do elektronické verze až po tiskařské práce vydavatelství Matfyzpress Matematicko-fyzikální fakulty Univerzity Karlovy.

Praha, v červnu 2011

ZBYNĚK NÁDENÍK